

V.V.N.T. LEDENBRIEF

Tijdschrift van de
VERENIGING VRIENDEN
NEDERLAND - TSJECHOSLOWAKIJE

Nr. 90

Juli / Augustus 1993

De roem die Tsjechoslowakije verwierf met zijn oorspronkelijke pilsener (boven) wordt weerspiegeld in de tradities van het land. Zelfs het gebrandschilderde raam in het café (links) verkondigt de majesteit van de gerstekorrel. Het beroemde Pilsner Urquell kent dan misschien zijns gelijke niet, maar wel een aantal Tsjechische bieren in dezelfde stijl.

De olifant is het symbool van kolossale kracht: het reusachtige model links was in 1908 de ster van een open dag in de Holešovice-brouwerij in Praag. De firma maakt een aangenaam tapbier, Pražanka. Staropramen, de grootste brouwerij van Praag, heeft een vergelijkbaar populair tapbier.

COLOFON

Bestuur:

A. Hoogstad voorzitter
Antoniuslaan 33, 3341 GA Hendrik Ido Ambacht
Tel. 01858-12603

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer secretaris
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag
Tel. 070-3258679

J.M. van Gastel penningmeester
Postgiro rek.nr. 379543 t.n.v.
Ver. Vrienden Nederland-Tsjechoslowakije te Rijswijk
Tel. 070-3901190

A. den Boogert adj. secr./penn.
D. Klein Breteler
G.P.A. Schöpping
Mevr. H. Sugito
Mevr. M. v.d. Wijngaard
J. Vrijhof

Redactie Ledenbrief:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer tel. 070-3258679
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

Mevr. H. Sugito
Joh. Sugito
J.F.E. Wallin
J. Vrijhof

Ledenadministratie:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

GTM (Genootschap voor Tsjechoslowaakse Muziek):

J.F.E. Wallin (voorzitter) tel. 070-3278706
Pr. Bernhardlaan 21, 2264 CA Leidschendam

A. van Beusekom (secretaris)
P.J.M. de Coo (penningmeester)
Mevr. T. Onderdenwijngaard
W. Dijk

Afdelingen:

Amsterdam: K.L. Thio tel. 020-6791423
Rotterdam: A. den Boogert tel. 010-4205581
Den Haag: i.o.

V.V.N.T.-Filmdienst:

K.L. Thio tel. 020-6791423
Van Baerlestraat 59, 1071 AR Amsterdam

Info Stedenbanden:

J.M. van Gastel tel. 070-3901190

Info Reisdienst:

A. Hoogstad tel. 01858-12603

Woot v.d. redactie:

De plaatjes op de voorpagina zijn overgenomen uit 'Spectrum Bieratlas' (vertaald en uitgegeven door Het Spectrum in 1977).

TSJECHIË en SLOWAKIJE

Topo-Aktief is een reisbureau voor actieve vakanties.
U wilt fietsen in Bohemen?
Of met Smetana naar de oorsprong van de Vltava wandelen vervolgens kanoën en het laatste stuk fietsen?
Of een pittige trektocht maken in de Tatra en Rohace? Of klimmen leren van de Tsjechische instructeurs?
Bel TOPO-Aktief en u krijgt uitgebreide informatie over de gewenste reis thuis-gestuurd.

TOPO-Aktief

tel. 080 - 606 427

wandelen / fietsen /
kanoën / multi-aktief
met Tsjechische en
Slowaakse begeleiders.

2de Walstraat 73,
6511 LP Nijmegen

PRANEDA b.v.

PAPENDRECHT - NEDERLAND

IMPORT - EXPORT

Ketelweg 53 · 57 — 3356 LD
Postbus 149 — 3350 AC

Telefoon 078 - 152566
Telex 29380

VAN DE VOORZITTER

Helaas moet ik de lezers ervan op de hoogte brengen dat Hennie van der Burg getroffen werd door het plotselinge overlijden van haar moeder. Mevrouw Meijer vond de dood bij het busongeluk bij Luik op 25 juni jl. De heer Meijer raakte bij dit ongeval gewond en is in zijn situatie geheel aangewezen op Hennie. Zo kort na de dood van Bep zal het voor Hennie niet gemakkelijk zijn dat allemaal te verwerken. Wij wensen haar sterkte toe.

Het laat zich dus aanzien dat Hennie in de komende tijd weinig aan het secretariaat en de Ledenbrief kan doen. Daar hebben wij alle begrip voor. Het verenigingsleven gaat echter door.

Op de vergadering van het Algemeen Bestuur van 3 juli zijn de eerste lijnen uitgezet voor de viering van het tien-jarig bestaan. Volgend jaar maart is het zover. Wij zijn van plan op 28 mei 1994 een manifestatie te organiseren, waar de gemeenten en andere comité's, die een jumelage aangegaan zijn met een Tsjechische en Slowaakse stad uitgenodigd worden om die zusterstad te presenteren. Het is de bedoeling dat er stands ingericht worden waar de projecten uitgebeeld worden, maar de stad kan zich ook op andere manieren presenteren. Hoe gevarieerder hoe leuker.

Een zinvolle viering van het jubileum en het dient onze doelstelling. Voorwaarde is dat wij de deelnemers weten te motiveren.

Wij denken dat het belangrijk is voor de deelnemers om te weten hoe anderen het doen, te leren van fouten en successen. Die kruisbestuiving kan van groot nut zijn bij de voortzetting van het werken aan stedenbanden. Die stedenbanden zien wij als van grote betekenis voor de relatie tussen de volkeren. Vandaar dat wij er zoveel aandacht aan besteden in de Ledenbrief.

De gemeente Haarlem is enthousiast voor ons plan en biedt ons als lokatie voor dit evenement het Oude Raadhuis met omliggende gebouwen aan, gelegen aan de Grote Markt. Een genereus aanbod dat wij dankbaar geaccepteerd hebben. Daar gaat het dus gebeuren op 28 mei 1994. U hoort er meer van.

Sta mij toe nog een paar opmerkingen te maken. Ik bezocht de afgelopen maanden een paar openingen van manifestaties die betrekking hadden op Tsjechië en Slowakije. Het is telkenmale teleurstellend om te zien hoe weinig toeloop die bijeenkomsten hebben. Het lijkt wel of we in Nederland geen belangstelling meer hebben wat er elders gebeurt. Trouwens voor de dingen dichtbij bestaat soms evenmin aandacht. Hoe brengen we daar verandering in?

Ik eindig met een citaat van de president van het toenmalig Tsjechoslowakije, uitgesproken in het Amerikaanse Congres in februari 1990, Václav Havel: 'Tot de "Family of Men" hebben wij nog ver te gaan; we verwijderen ons zelfs eerder van dat ideaal, dan dat we het naderen. Persoonlijke, egoïstische, staatkundige, nationale, groeps- en bedrijfsbelangen overheersen nog steeds de algemene en globale belangen. Nog steeds zijn wij schatplichtig aan de kwalijke en alleziens hoogmoedige opvatting dat de mens de kroon der schepping is en niet slechts een deel daarvan en we menen dat wij daarom alles mogen. Nog steeds zeggen veel mensen dat het hun niet om zichzelf gaat, maar om de zaak. Nog steeds vernietigen we de planeet die ons is toevertrouwd en haar omgeving. Nog steeds sluiten wij de ogen voor de

groeïende sociale, beschaving-technische en etnisch-culturele conflicten van de hedendaagse wereld. Van tijd tot tijd zeggen wij dat de anonieme mega-machinerie die we hebben geschapen ons niet dient, maar ons juist tot slaaf maakt, zonder dat wij er iets aan veranderen.' (Václav Havel: 'Angst voor de vrijheid'; Van Gennip 1992)

Arie Hoogstad

Van de redactie

Ook de redactieleden wensen Hennie veel sterkte toe. In deze periode merken wij hoeveel Hennie voor onze Ledenbrief betekent. Wij zullen tijdens haar afwezigheid ons best doen!

Ook onze Ledenbrief gaat de komkommertijd tegemoet. De redactie heeft voor het juli/augustus nummer niet veel kopij ontvangen, waardoor een aantal rubrieken helaas leeg zijn. Wel ontvingen wij een uitgebreid verhaal van Drs. Rudolf Kooijman en zoals altijd uitgebreide verslagen van de 'Stedenbanden' en de 'Knipselmap' van Jan van Gastel.

Verder een stuk over liederen van Antonín Dvořák van Jacques de Coo en uit diverse informatie-bronnen een opsomming van een groot aantal evenementen in de maanden juli, augustus en september.

In september zijn wij met de Ledenbrief weer bij u terug. De redactie wenst alle leden een heel goede zomervakantie toe!

Johannes Sugito

CEDOK REIZEN B.V.

DÉ SPECIALIST VOOR TSJECHIË EN SLOWAKIJE

Voor reserveringen van hotels, appartementen, vakantiewoningen en interessante rondreizen per eigen auto!

Vraag ook naar onze uitgebreide wintersportcatalogus!

Bel voor meer informatie: 020-622 0101/622 4888 of fax 020-638 5441

VAN EN OVER TSJECHIE EN SLOWAKIJE.

Van Pieter Magusin ontvingen wij het volgende verslag:

"Slowakije, uw nieuwe handelspartner" conferentie op 1 juni 1993 te Amsterdam

Op 1 juni vond de ondertekening van een "Memorandum of Understanding" plaats tussen de Kamers van Koophandel van Amsterdam en Bratislava. Ter gelegenheid hiervan werd een conferentie gehouden onder de titel "Slowakije, uw nieuwe handelspartner", waarvoor zich ongeveer 80 deelnemers, veelal afkomstig uit het Nederlandse bedrijfsleven, hadden opgegeven. De Slowaakse delegatie bestond uit ambtenaren van het Slowaakse ministerie van Economische Zaken, het Slowaakse agentschap voor Buitenlandse Investeringen, de stad Bratislava en de Slowaakse Ambassade in Nederland. Helaas werd het aangekondigde bezoek van de Slowaakse ministers van Economische Zaken en Privatisering, Kubecka en Dolgos, kort voor de conferentie geannuleerd. Het eerste deel van de conferentie bestond uit een aantal voordrachten verzorgd door de Slowaakse delegatie. Het tweede deel werd gevormd door een forum, waarbij de conferentie-deelnemers vragen op het Slowaakse panel mochten afvuren.

Na een welkomswoord van de voorzitter van de K.v.K. van Amsterdam, dhr. De Vilder, waarin hij de organisatiegraad van de KvK's in Slowakije prees en wees op het belang van Bratislava als havenstad aan de Donau, verontschuldigde de Slowaakse ambassadeur dr. Pauliny zich voor de afwezigheid van zijn ministers wegens 'unexpected duties'. Dr. Pauliny schetste een beeld van Slowakije als een land on-omkeerbaar op weg naar een democratische staat met een open economie. Dhr. Mertus, directeur van het Slowaakse agentschap voor Buitenlandse Investeringen, ging in op de voordelen van Slowakije voor buitenlandse investeerders: de geografische ligging grenzend aan Hongarije, de Oekraïne, Oostenrijk, Polen en Tsjechië, de beschikbaarheid van hooggekwaliificeerde werknemers tegen relatief lage lonen en het investeerders-vriendelijke belastingklimaat met 'tax holidays' gedurende 2 tot 10 jaar, afhankelijk van de regio en sector. Dhr. Adamis, directeur van de afdeling Multilaterale Samenwerking van het Slowaakse ministerie van Economische Zaken waagde zich aan een aantal voorzichtige voorspellingen over ontwikkelingen in de Slowaakse economie. Hij ging in op de omvang van buitenlandse investeringen in Slowakije en wees op het belang voor de economie van zijn land van een betere toegang tot de EG markt. Dhr. Svejna, economisch adviseur van de eveneens aanwezige burgemeester van Bratislava, besprak de goede bereikbaarheid van de hoofdstad over de weg, het spoor, het water en de lucht. Hij kondigde de oprichting van twee economische zones rond Bratislava aan.

'U komt hier uit Nederland voor zaken?'

Tijdens de forum discussie kwamen concrete zaken aan de orde, zoals:

- de nog ontbrekende faillissementswet (hetgeen belemmerend werkt op de buitenlandse handel).
- de trage oprichtingsprocedures voor nieuwe (buitenlandse) bedrijven in Slowakije.
- het gebrek aan kantoorruimte in Bratislava en de onroerend-goed markt.
- de vertragingen en BTW kwesties aan de nieuwe Tsjechisch-Slowaakse grens.
- de interne convertibiliteit van de Slowaakse kroon, waardoor bijna al het buitenlandse betalingsverkeer via de deviezen-banken moeten verlopen.
- de stand van zaken m.b.t. privatisering in de energieproductie en distributie sector.

De informatie-overdracht werd informeel voortgezet tijdens de receptie, waarbij de Slowaakse delegatieleden zich makkelijk aanspreekbaar opstelden. Al met al zijn de organisatoren van de conferentie er goed in geslaagd Nederlandse bedrijven te informeren over Slowakije. De aanwezige Nederlandse bedrijven en Slowaakse overheid waren duidelijk in elkaar geïnteresseerd.

Pieter Magusin

VAN EN OVER TSJECHIE EN SLOWAKIJE.

Van ons bestuurslid Daniël Klein Breteler ontving de redactie een verslag van zijn bezoek aan de CEBIT Messe in Hannover. Hierbij schenkt hij met name aandacht aan de stand van zaken met betrekking tot de toepassingen van computers en software in Tsjechië en Slowakije.

Hal 6 op de CEBIT Messe.

De CEBIT Messe is de grootste computerbeurs ter wereld. Ieder jaar zijn tientallen hallen gevuld met hardware en software van leveranciers uit de hele wereld. Een half miljoen bezoekers komen hiervoor naar Hannover. Dit jaar was het hoofdthema 'Informatica in het Oostblok' en met name Polen stond in de schijnwerpers. In hal 6 stonden niet alleen de stands van Polen, Hongarije, Roemenië, Oekraïne, Tsjechië en Slowakije, maar ook van Canada, de Verenigde Staten en Israël. Wij (mijn studenten van de HTS en ik) zijn hier uitgebreid wezen kijken. Ingewijden weten dat men in Oost Europa zeker niet achter loopt. De nieuwste releases van de bekende programma's, zoals WordPerfect, Lotus enz. heeft men in huis. De hardware mag dan niet altijd aan de westerse maatstaven voldoen, men kan daarentegen zelf heel goed programmeren. En Oosteuropese software-specialisten worden geprezen om hun inventiviteit en goede programma's.

Zo'n beurs staat vol met goed ogende stands, compleet met keukens, bar en allerlei andere gemakken van een 'normaal' kantoor. En dat allemaal voor slechts 10 dagen. Een beurs wordt beheerst door folders, beeldschermen en vermoeidheid. En dit alles rijkelijk beschenen door halogeen spotjes met fel licht. De stand van Tsjechië stond naast die van Slowakije. Sober was die van Slowakije: een lege balie met er onder wat folders. Geen mens te zien. Bij de burens een zitje met enige mensen, waaronder een majoor in Tsjechisch legeruniform, die onmiskenbaar Tsjechisch bier zat te pimpelen. Aan een van de dames toch maar gevraagd waar de burens waren: de Slowaken waren al naar het hotel. Ik moest mijn vragen/wensen maar op een papiertje schrijven of morgen terugkomen. Zelf was zij volgens haar visite-kaartje adjunct sales manager van een van die vele exportorganisaties, waar dit land onder lijkt te bezwijken. Zij kon mij niets laten zien omdat de apparatuur niet goed aangesloten was. Vriendelijk vertelde zij mij dat zij het erg druk had, maar enig toeristische folders had zij wel. Ja, een gemiste kans.

Verderop stonden twee stands van partikuliere bedrijven. Een uitgever, die de zaak goed voor elkaar had, inclusief een onwaarschijnlijk mooie beurspoes met wie ik, tot grote verbazing van mijn studenten en collega's, wat Tsjechisch kon spreken (dank je wel voor de lessen Martina). De andere stand was van National Information Center, een centrum die grote data bases heeft met gegevens over bedrijven, contact personen enz., een grote Gele Gids dus. Het zag er heel professioneel uit. Leek mij handig voor Nederlandse bedrijven die contact willen leggen.

Tot slot heb ik wat folders van Japanse computerbedrijven (NEC e.d.) meegenomen in het Tsjechisch, alsmede Computer World in het Tsjechisch. Het westerse bedrijfsleven heeft haar Tsjechische zaakjes beter voor elkaar dan de Tsjechische en Slowaakse bedrijven hun westerse. Helaas, maar waar.

Daniël Klein Breteler

Voor u, uw familie, vrienden en zakenrelaties:

COMFORTABEL - SNEL - VOORDELIG

met de **splinternieuwe BOEING 737-500** en
ATR-72 dagelijks retour vlucht voor een
onveranderd tarief

tussen **PRAAG** en **AMSTERDAM**

- * met de CSA via Praag naar verschillende bestemmingen over de hele wereld
- * vanuit Praag diverse binnenlandse vluchten van de CSA
- * met CSA snel transport van vracht door de lucht

Nadere linlichtingen:

tel. 020/6200719 of 6200839

Fax: 020/6200466

Leidsestraat 4

1017 PA Amsterdam

The logo for CSA (Czechoslovak Airlines) features the letters 'CSA' in a bold, stylized, italicized font. The 'C' and 'S' are connected, and the 'A' is separate. The letters are dark with a lighter outline.

**CZECHOSLOVAK
AIRLINES**

Nieuws van de stedenbanden.

Een paar maanden geleden werd aandacht besteed aan jaarverslagen die uitgebracht waren over het wel en wee van de stedenbanden Purmerend-Jihlava, Haarlem-Svetla nad Sázavou, Voorburg-Hranice en Barendrecht-Louny. Opnieuw werden enkele verslagen over 1992 ontvangen.

De stichting in oprichting Gemeentenband Ter Aar-Dobruška gaf in maart jl. het eerste jaarverslag uit en in het voorwoord schrijft de stichtingsvoorzitter André de Deugd, dat de Ter Aarders die aan de eerste twee grote uitwisselingen hebben deelgenomen zéér enthousiast en onder de indruk zijn, door de vele indrukken die opgedaan werden bij het een paar dagen intensief omgaan met mensen uit een andere cultuur en met een andere levenswijze.

Het verslag gaat in op het ontstaan van de stichting, die is voortgekomen uit een werkgroep gemeenteband, die op zijn beurt wortels had in het Ter Aarse Vredesplatform, dat eind 1989 de IKV tentoonstelling "Oost-Europa, dat zoeken we op" naar Ter Aar haalde. Ter gelegenheid van die tentoonstelling werd door het IKV en Pax Christie aangedrongen om contacten te leggen met Oosteuropese landen. In het verslag een overzicht over uitwisselingen en contacten die in 1992 hebben plaatsgevonden en dat is al met al een behoorlijke lijst.

Scoutinggroep Welverro hield een kamp in Dobruška en voerde een deel van het programma samen met de collega-scouts van Dobruška uit. Voetbalclub Albion kreeg bezoek van FC Dobruška, waarbij behalve voor wedstrijden ook gelegenheid was de gasten tochtjes in de omgeving aan te bieden.

Tennissers daarentegen gingen weer náár Dobruška, constateer-

'Bent u een Tsjechische Indiaan?'

den dat alleen volwassen mannen daar in verenigingsverband aan tennis doen en hebben zich bereid getoond te adviseren en te helpen bij het opzetten van een jeugdafdeling. Verder waren er contacten tussen koren in de partnergemeenten, die in 1994 tot een uitwisseling moeten leiden. Er werd onderzocht of er binnen afzienbare tijd een surfweek voor kinderen uit Dobruška in Ter Aar te organiseren valt en -op weer een geheel ander gebied- begonnen er contacten te lopen tussen kerkelijke organisaties in Ter Aar en Dobruška en tussen medewerkers van de schoolbegeleidingsdienst regio Gouda en onderwijsmensen in de Tsjechische plaats. De Tsjechen waren erg geïnteresseerd in de verkregen informatie, met het oog op de plannen om tot het privatiseren van scholen te komen. Aan het slot van het verslag wordt met blijdschap geconstateerd dat uit de contacten tussen organisaties en verenigingen ook al heel wat persoonlijke banden zijn voortgekomen.

Het verslag van de Stichting Stedenband Hoorn-Prábram begint met de constatering dat 1992 voor het stichtingsbestuur een jaar was van het "aftasten van de mogelijkheden in de samenwerking met de zusterorganisatie in Prábram, het ontplooiën van gebleken mogelijkheden en

de voorbereiding van een aantal stageplaatsen in Hoorn, in de praktijk te realiseren in 1993".

Daarna wordt de opbouw en de inrichting van de stedenband-organisatie geschetst: aan de hand van de te verwachten arbeidsvelden in de samenwerking met de Tsjechische partnergemeente. Elk bestuurslid is als portefeuillehouder verantwoordelijk voor de ontwikkeling van een of meer beleidsterreinen en elke portefeuillehouder fungeert als coördinator van de rond hem of haar te vormen werkgroep, die dan weer bestaat uit personen van het maatschappelijke middenveld.

Een bijdrage van de gemeente Hoorn is de kern van de financiële middelen. Donaties en sponsorgelden moeten verdere dekking geven. Het verslag vermeldt dat de zusterorganisatie in Příbram helaas (nog) van geheel andere snit is. Dáár is een gemeentelijke commissie en vrijwel geen deelname uit het maatschappelijke middenveld. De schrijver meent dat dit komt omdat vrijwilligerswerk ten bate van de gemeenschap in de communistische landen geen gewoonte was en zeker niet gestimuleerd werd. Toch wordt wel een zekere kentering bespeurd en tegen eind 1992 telde de Urban Exchange Organization Příbram-Hoorn al enkele leden zonder directe gemeente-achtergrond.

Verder wordt melding gemaakt van enkele geslaagde uitwisselingen van min of meer officiële delegaties en van de deelname van handbalvereniging Risdam Zebra's aan een toernooi in de zustergemeente.

In Příbram werd een tentoonstelling gehouden van Hoornse monumenten en Příbramse monumenten waren en zijn in Hoorn te zien. De VVV van Hoorn heeft een speciale Příbramhoek in haar kantoor ingericht, waar toeristische informatie over de Tsjechische zusterstad wordt gegeven. Van die zijde probeert men ook te bewerkstelligen dat in de toeristengidsen over Tsjechië aandacht aan Příbram wordt gegeven. Wat de ANWB-gids betreft is dat al gelukt.

Het jaarverslag eindigt met een overzicht van de voornemens voor 1993 en bevat ook nog enkele bijlagen over de financiële aspecten, een activiteitenprogramma per deelterrein (bedrijfsleven, sport, milieu, cultuur enz.) en een knipselkrant met een aantal persberichten die betrekking hebben op de stedenband in het afgelopen jaar.

Jan van Gastel.

Cok Oostveen verzamelt voor de V.V.N.T. allerlei informatie op het gebied van reizen, vervoer, vakantiewoningen e.d. Een en ander staat ter beschikking van V.V.N.T.-leden. Hebt u op dit gebied nuttige informatie voor de V.V.N.T., laat het Cok dan weten. Zijn adres is: Mesdagstraat 23-I, 1073 HJ Amsterdam. Tel. 020-6628546.

RECREA

Recrea b.v.

Heerderweg 70
8161 BN Epe
Holland
Telefoon 05780 - 13992
Telefax 05780 - 14145

Verhuur van vakantiewoningen en appartementen IN PRAAG EN ZUID BOHEMEN

Uit de knipselmap.

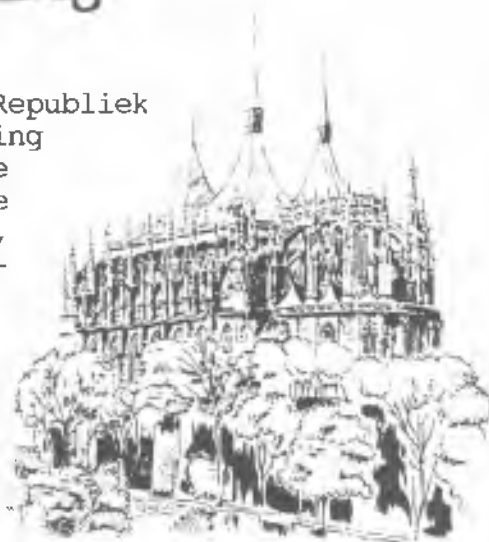

Kerkelijk bezit.

Toen op 1 januari j.l. de Tsjechoslowaakse Republiek uiteenviel was er nog steeds geen oplossing gevonden voor een probleem dat al een hele tijd de gemoederen had beziggehouden, de kwestie van het al dan niet aan de kerken, met name de Rooms-Katholieke kerk, teruggeven van na 25 februari 1948 door de staat geconfisqueerde kerkelijke bezittingen.

Nauwelijks waren de ernstigste problemen van de scheiding van Tsjechoslowakije, in elk geval op papier, enigszins opgelost, of de twee partijen in Tsjechië met een christendemocratische signatuur achtten de tijd rijp de kwestie aan de orde te stellen. Daarbij handig gebruik makend van het feit dat zij in de regeringscoalitie met de rechtse partijen een sleutelpositie innemen en dus wellicht meer gewicht in de schaal leggen dan hun zeteltal strikt genomen rechtvaardigt. Enkele kranten hebben het opgelaaide conflict begin juni een artikeltje waard geacht en wisten te berichten dat de Christelijk Democratische Unie en de Christelijk Democratische Partij gedreigd hadden uit de regering te stappen als deze regering niet zou besluiten tot volledige teruggave van alle kerkelijke bezittingen. Iets waar de grotere regeringspartijen tegen waren en nog steeds tegen zijn. Het gaat immers om honderdduizenden hectaren grond en meer dan 2200 gebouwen, alleen al van de katholieke kerk. De belangrijkste regeringspartij, de Democratische Burgerpartij van premier Klaus vindt dat de kerk alleen terug kan krijgen wat noodzakelijk is voor het "kerkelijk functioneren". Dus wel kerken en kerkelijke gebouwen als kloosters en ziekenhuizen, maar geen boerderijen, molens en bierbrouwerijen. De kerkelijke autoriteiten en de christelijke partijen zeggen dat voor onderscheid geen plaats is. Diefstal is diefstal en dat moet ongedaan worden gemaakt. Met als tweede argument dat de kerk de vroegere eigendommen hard nodig heeft om economisch te kunnen overleven. Waarbij premier Klaus nog een worst wordt voorgehouden: als de staat af wil van de subsidies aan de kerken, voor de RK kerk alleen al 200

miljoen kronen per jaar, dan moet de kerk ook in staat worden gesteld zich zelf te bedruipen. Een probleem met verschillende kanten dus. Volgens een bericht in het Prager Wochenblatt van 24 juni j.l. zouden de vier partijen van de regeringscoalitie in Praag het in beginsel er toch over eens geworden zijn dat teruggave van al het kerkelijke eigendom om praktische redenen niet volledig mogelijk is en dat ook om financiële redenen de staat niet in de mogelijkheid verkeert voor vermelde eigendommen schadevergoeding te geven. Maar vlak daaronder een ander berichtje waaruit blijkt dat vice-premier Lux, die van

St. Barbarakerk te Kutná Hora.

Houten kerkje in Slowakije

christendemocratische huize is, helemaal niet tevreden is. Hij wil in een aparte wet vastgelegd zien dat de staat het kerkelijke eigendom nooit rechtsgeldig heeft verkregen en dit dus ook nooit rechtsgeldig in handen van gemeenten gebracht heeft kunnen worden. Waarschijnlijk bedoelt Josef Lux dat de gemeenten dus geen enkele stem bij de discussie toekomt. Er lijkt nog geen definitieve oplossing op handen te zijn, meent het Prager Wochenblatt.

Telefoonboek.

Laatstgenoemd blad spreekt ook met misnoegen over de gang van zaken bij de totstandkoming van het nieuwe telefoonboek voor de stad Praag. Niet dat het geen goed product zou zijn geworden, want het werk kan de vergelijking met soortgelijke in andere hoofdsteden prima doorstaan. Meer dan 2100 bladzijden is het dik, waarvan 24 in meerkleurendruk ter ondersteuning van de royaal opgenomen advertenties. Niet de telefoondienst is de uitgever, maar een vennootschap die Mediatel heet en een dochter is van een Amerikaanse firma met veel Belgische aandeelhouders. In totaal zal Mediatel in de Tsjechische Republiek 17 gidsen uitgeven met een totale oplage van 2.200.000 exemplaren bij 1.800.000 telefoonaansluitingen en een wachtlijst van vele honderduizenden. Tot zover geen kwaad woord van het Prager Wochenblatt. Maar dan komt het bovengenoemde misnoegen. Vanwege het feit dat de gigantische drukorder geheel in Engeland werd en wordt uitgevoerd. Even bestond het vermoeden dat Mediatel het lucratieve karwei beslist aan een bevriende relatie wilde toespelen, maar de zaak ligt anders. De maatschappij heeft onthuld dat men aan alle grote drukkerijen in Tsjechië een offerte heeft gevraagd. Slechts één nam de moeite met een prijsaanbieding te komen en dan nog alleen voor één van de 17 delen. Zo verdween de order naar het buitenland, in casu naar het Engelse Donelley. Daarvandaan komen de 2.200.000 boeken nu in gedeelten met vrachtauto's naar de Tsjechische Republiek. Het Prager Wochenblatt, dat zonder meer aanneemt dat minstens één Tsjechische drukkerij de opdracht had kunnen uitvoeren tegen een gelet op het nog lage loonpeil concurrerende prijs, is erg ontstemd over de verloren gegane kans. Gelukkig heeft de hoogste baas van Mediatel beloofd dat voor volgende edities opnieuw eerst offerte gevraagd zal worden aan de drukkerijen in eigen land.

'Dit is het Engels woordenboek dat nu bij onze telefoonboeken wordt geleverd!'

De bal blijft rond.

Toen Tsjechoslowakije op 1 januari j.l. uiteenviel had dat nog geen gevolgen voor de lopende voetbalcompetities. Zoals ook voor andere sporten werd besloten het seizoen gewoon, ongedeeld, af te werken. Dat is nu gebeurd. Voetbal International van 23 juni j.l. gaf de eindstand van de hoogste afdeling van VTS, wat staat voor Verenigd Tsjechië en Slowakije. Kampioen is geworden Spartak Praag met 48 punten uit 30 gespeelde wedstrijden, wat 5 punten voorsprong betekent op Slavia Praag en 6 punten op Slovan Bratislava. Spartak zal komend seizoen dus Tsjechië vertegenwoordigen in het Europacup I toernooi, terwijl Slavia en Slovan deel gaan nemen aan de strijd om de Uefacup.

Eind van de zomer starten in Tsjechië en Slowakije de "eigen" competities. In de beide hoogste afdelingen spelen dan 16 Tsjechische respectievelijk 12 Slowaakse clubs. Om die aantallen te bereiken mogen enkele verenigingen extra naar de eerste divisies promoveren, want tot nu toe speelden maar 16 teams in de top: 10 uit Tsjechië en 6 uit Slowakije. Slovan Bratislava raakt vrijwel zeker zijn sterspeler Peter Dubovsky kwijt. De 21 jarige Slowaak heeft volgens VI de keus uit zeker vijf topclubs in West- en Zuid-Europa. Maar op 2 juli meldt VI dat het "vrijwel zeker" is dat het Amsterdamse Ajax de gelukkige zal worden voor zo'n zes van de vele Bergkamp- en Jonkmiljoenen. Indien dat allemaal op waarheid blijkt te berusten (als deze Ledenbrief verschijnt zal dat wel duidelijk zijn) is het te hopen voor Ajax én Dubovsky dat het deze Dubovsky beter in Nederland zal vergaan dan enkele voorgangers uit Tsjechoslowakije die de velden van o.a. PSV en Feyenoord opzochten.

Wodka, citroensap en veel water.

U zult er mogelijk nog nooit bij hebben stilgestaan, laat staan wakker van hebben gelegen, maar het wereldje van topfotomodellen uit Amerika en West-Europa voelt zich in werk en dus verdiensten bedreigd door de komst van nog al wat fotogenieke dames uit de contreien van Midden- en Oost-Europa, niet in de laatste plaats uit Tsjechië. In een uitgave voor een parfumerieketen van het bekende damesblad Elle worden een aantal glanzende pagina's gevuld met de gezichten en andere onderdelen van enkele van die aankomende "million dollar babies". Daarbij twee van Tsjechische afkomst, waarvan één in vakkringen getipt wordt als de nieuwe Marilyn. En inderdaad, Eva Herzigova lijkt er veel op. Eva (19) is pas twee jaar model, maar door haar "bruisende persoonlijkheid, welgevormde lichaam en doordringende blauwe ogen" zeer veel gevraagd aldus Elle. De pose op de bijbehorende foto is overigens zo, dat het verhaal van die ogen niet zo goed is te controleren: ze zijn afgewend en bovendien dicht. Verder worden we ervan op de hoogte gebracht dat de blonde Tsjechische veel op-

heeft met sigaretten en wijn, maar zich toch letterlijk en figuurlijk in vorm weet te houden met volleybal, tennis, veel fruit,

groenten en vis. Heur haar houdt ze licht met een mix van wodka en citroensap, volgens haar een beproefd middel uit haar vaderland, dat tot haar volle tevredenheid werkt. Tevredenheid zeker ook over haar inkomsten. Die bedragen zo'n 10.000 dollar per dag. Wat altijd nog minder is dan de beloning die Daniela Pestova (21) incasseert, per dag zeker 12.000 dollar. Ze heeft er dan ook geen spijt van dat ze na een gewonnen schoonheidswedstrijd dadelijk haar studie in Praag voor gezien hield en naar Parijs vertrok. Haar kenmerken zijn volgens Elle "huiselijk, gemakkelijk in de omgang en op een natuurlijke wijze mooi". Voor de camera supersexy, buiten werktijd "the girl next door", gehuld in spijkerbroek met wit T-shirt of zijden pyjama. En om nog even in het vakjargon te blijven "een never the same girl twice- uiterlijk". Veertig tijdschriftcovers over de hele wereld heeft Daniela al gehaald. Ze woont inmiddels in New York in een appartement met volledig uitgeruste sportzaal en zwemt en jocht als ze op reis is. Gegeten wordt er vegetarisch. En veel gedronken, minstens vijf liter water per dag. Van de heilzame werking van een en ander is de Tsjechische heilig overtuigd.

En zo zien we maar dat ook andere bedrijfstakken dan de staalindustrie gebukt gaan onder de uit het voormalige oostblok oprukkende concurrentie.

Jan van Gastel

Over geheel Tsjechoslowakije
bemiddelen wij voor u:

- * prachtige bungalows en landhuizen
aan water en bos
- * appartementen in Praag
- * bungalows omgeving Praag

Bel voor gratis Winter/Zomer 92/93
Katalogus:

015 - 618 313

JUBO REIZEN
Delfgauwseweg 303
2628 ES DELFT

JUBO REIZEN zoekt een perfekt
Nederlands/Tsjechisch sprekende
medewerk(er)ster bij voorkeur met
PC ervaring, voorlopig op part-time
basis. Inlichtingen: **015- 56 62 16**

Voor de hotels van
Tsjecho-Slowakije hoeft u
echt niet met
Vaclav Havel zelf te bellen.

Het vinden van een geschikt hotel is
in het Tsjecho-Slowakije van vandaag
geen eenvoudige zaak.

Wie Tailormade Travel belt, is de
schaarste te slim af.

Tailormade Travel beschikt
naast een eigen kantoor in
Praag over een aantal eigen
hotels en kan u ook daarbuiten
de weg wijzen.

Van goedkoop tot wat duurder,
inclusief viersterren-hotels.

Bel voor informatie

Tailormade Travel in Woerden
(03480 -24 700).

Maar natuurlijk mag u het óók bij
Vaclav Havel zelf proberen.

Tailormade Travel

Uit en thuis in Tsjecho-Slowakije.

VAN DE LEDEN.

Van mevrouw T. Schulte Nordholt-Scherpenzeel: Accomodatie voor individuele gasten en groepen in Čimice (Praag-Noord).

Vanaf 1989 heb ik belangeloos de gastenwerving en eventuele begeleiding verzorgd voor mevrouw Dagmar Jiřincová in Praag-Čimice.

De goede contacten met haar en haar gezin dateren van het begin van de jaren tachtig. Langzamerhand is dit werk uitgegroeid tot een klein project van burens en vrienden die allen goede en vrije accommodatie kunnen bieden voor gasten. Een bus van ongeveer 25 personen zou ook in dit project passen.

Begin mei jl. verbleef ik weer in Čimice en was verrast over de vorderingen die er gemaakt waren om gasten goed te kunnen ontvangen. Er werd zeer hard gewerkt aan de renovatie van de huizen door de bewoners zelf en hiermee aan de goede gastvrijheid, die men zo graag wil aanbieden.

Het is dan ook zeer de moeite waard om deze logiesmogelijkheden onder uw aandacht te brengen.

Čimice is een nog vrij rustige buitenwijk van Praag, gelegen boven het Moldaual. Auto's kunnen er veilig geparkeerd worden en de verbinding met het centrum is snel en goed. Met bus en metro is het ongeveer 20 minuten. De prijzen liggen tussen DM 20,- en DM 25,- per persoon per nacht, excl. 15 kronen (ong. één gulden red.) toeristenbelasting, voor personen van 18 tot 70 jaar. Een ontbijt kost DM 5,-. Er kan ook in Tsjechische kronen betaald worden.

Adres in Praag: mevr. Dagmar Jiřincová (spreekt Duits en Engels)
Ke Hřišti 193/30, 18100 Praha 8, Čimice
telefoon en fax: 09-42-2-854 1655

Carpooling

Gaat u naar Tsjechoslowakije en bent u bereid iemand mee te nemen? Of bent u op zoek naar iemand met een vervoermiddel die naar Tsjechoslowakije gaat?

Neem dan contact op met ons lid de heer B. Truin; hij heeft op zich genomen gegadigden tot elkaar te brengen.

Hij is dagelijks telefonisch bereikbaar onder nummer
020 - 6925770

Politie in Tsjecho-Slowakije.

Sinds een paar jaar maak ik regelmatig zakelijke reizen naar Tsjecho-Slowakije. Meestal rijd ik dan op vrijdag naar mijn familie in Lučenec in Midden-Slowakije, blijf daar het weekend en maak van maandag tot en met donderdag een rondje Slowakije, Hongarije, Oostenrijk en Tsjechië. Op donderdagavond of vrijdagochtend rijd ik naar "huis" in Lučenec om daar nog een paar dagen in familiekring door te brengen alvorens op zondag weer naar "huis" in Gouda te rijden.

Met het oog op de afstand en de kosten probeer ik natuurlijk zoveel mogelijk afspraken in een week te combineren en dat betekent flink doorrijden, omdat de afstanden tussen de plaatsen groot en de wegen langzaam zijn. Het halen van afspraken heeft me daarom in Tsjechoslowakije van tijd tot tijd een bekeuring opgeleverd wegens te hard rijden.

Op een vroege winterochtend heb ik in Nitra een radarinstallatie over het hoofd gezien, die op de rondweg een paar honderd meter voorbij een verkeerslicht opgesteld stond. Een snelheidsovertreding van 42 kilo- meter leverde me een boete van Kcs 500,- op. De afhandeling van de

overtreding verliep uiterst korrekt. De politiemann, die mij aan-hield, zei me vriendelijk eerst mijn jas aan te trekken en dan even naar zijn collega verderop te lopen, die de kas beheerde. Bij zijn collega aange-komen moest ik achteraan aansluiten in een rij Slowaken, die net zo hard als ik op het gas-pedaal getrapt hadden, maar de mazzel hadden, dat hun auto's langzamer optrokken. Ze hadden dus ook minder hard gereden dan ik en hun boetes varieerden van 50 tot 200 kronen. Als betalingsbewijs

kreeg ik een hele berg bonnetjes van een gniffelende agent. Aanvankelijk veel minder leuk, maar achteraf veel leuker was een wat merkwaardige ontmoeting met een politiemann in Bratislava. Voor een Nederlander, die naar Slowakije wilde verhuizen, had ik een huis gezocht en gevonden in Bratislava. Een en ander was door een medewerkster ter plaatse geregeld en toen ik op een goeie dag wat tijd over had, besloot ik even te gaan kijken naar het huis in kwestie in de Chrobákova-sstraat in de wijk Dúbravka in het noordwesten van Bratislava. Toen ik het huis bekeken had, was het een uur of vier 's middags en dus nog te vroeg om te gaan eten. Om de tijd te doden besloot ik, na de kaart geraadpleegd te hebben, om vanuit een zijstraatje van de Chrobákova, de Plachého, "binnendoor" via het bosgebied rond de Sväbsky vrch naar Devín te rijden. Zo gezegd, zo gedaan. Voor mij reed een politie-auto met twee agenten en verder was er geen enkel verkeer. Na een paar honderd meter kwamen we bij een kruispuntje, waar een paal in een kuil in het wegdek een lelijk obstakel vormde. De politieauto sloeg rechtsaf en stopte, naar ik veronderstelde om de paal uit de kuil te verwijderen en de gevaarlijke verkeerssituatie op te lossen. Ik reed rechtdoor en keek onwillekeurig nog even in het spiegeltje naar de politieauto. Na misschien een halve kilometer moest ik stoppen, niet omdat de weg niet verder ging, maar omdat een militaire basis op de weg lag. Een handjevol soldaten stond vriendelijk naar mij te wijzen met hun mitrailleurs. Ik bedacht, dat ik Devín net zo goed een andere keer kon bezoeken, dus ik knikte even vriendelijk naar de soldaten en wilde omkeren. Op dat moment stopte achter mij de al genoemde politieauto. Een van de twee agenten stapte uit en vroeg mij om mijn paspoort en mijn rijbewijs. Achter het prikkeldraad van de basis was inmiddels een majoor verschenen, die druk overleg pleegde met zijn soldaten.

De politieagent zei mij dat we er het beste aan deden om zo gauw mogelijk te verdwijnen en dat ik achter hem aan moest rijden. Bij de eveneens al genoemde kuil-met-paal stopte de politieauto en ik een meter of twintig achter hem. Een van de agenten stapte uit en kwam naar mij toe. Hij vroeg mij wat ik bij die basis deed. Ik legde het hem uit, maar hij geloofde mij niet. Hij zei me dat er voor die weg een inrijverbod gold, waarop ik hem zei, dat ik dat dan kennelijk niet gezien had, omdat ik juist met voldoening in het achteruitkijkspiegeltje kijkend aan het bedenken was, dat twee agenten een verkeersobstakel gingen verwijderen. Daarop zei de agent enigszins in verlegenheid gebracht dat ze dat niet van plan geweest waren. Vervolgens wees hij mij op het inrijverbodbord. Ik zag het niet en dus wees hij het me nog een keer aan. En warempel, op een meter of vier, vijf boven straathoogte hing aan een kale boomstam een

DUBBELING REIZEN

**Praag gezien? Dan nu de rest van Tsjechië!
Appartementen, bungalows en chalets.
Catalogus op aanvraag.**

Ite Boeremastraat 185
1054 PS Amsterdam The Netherlands
tel 020-6189462 fax 020-6836740

verkeersbord ter grootte van een middelmatig soepbord met daarop een auto, van een type van zo'n jaar of dertig, veertig geleden. Het bord hing daarbij op z'n kop en was ook nog eens doorzeefd met kogelgaten. Ja, geen wonder dat ik dat niet gezien had, meldde ik de politiemann. Langzaam begon hij me te geloven, maar hij zei, dat hij het voorval in ieder geval moest melden, omdat de majoor van de legerbasis het ook zou rapporteren en hij anders op zijn enz. zou krijgen. Voor deze overtreding moest ik 1000 kronen betalen. Hoe ik precies op hem ingesproken heb weet ik niet meer maar na vijf minuten zakte de hoogte van de boete tot 500 kronen. Op dat moment kwam nummer twee uit de politieauto. Die had niets van het betoog van zijn collega gehoord. "Zo meneer, u heeft een overtreding begaan, waarop een boete van 200 kronen staat!" Vanaf dat moment was mijn dag weer goed. Nummer één stond totaal voor gek. Ik moest natuurlijk ernstig blijven: beide agenten midden in het gezicht uitlachen had de situatie vast weer in mijn nadeel doen omslaan, dus hield ik mijn mond. Dat wil zeggen, ik begon op nummer twee in te praten. Langzaam kregen beide agenten het een beetje benauwd, want ze zagen dat ik niet erg onder de indruk was van hun betoog. Ik zei hen dat ik zeker niet van plan was te betalen voor zo'n onbenullige overtreding, veroorzaakt door het onzichtbaar ophangen van een kapotgeschoten verkeersbord en dat ze me dan maar mee moesten nemen naar het politiebureau, bijvoorbeeld naar het bureau waar ik een maand eerder aangifte had gedaan van vernieling van mijn auto door een of andere zatte Slowaak. Daar hadden ze ook weer niet veel zin in. De agenten keken elkaar aan en nummer twee mompelde tegen nummer één dat ie mijn pas en mijn rijbewijs maar terug moest geven. Om nog iets van de situatie te redden vroeg nummer één nog naar mijn beroep. Ik zei: "Ik ben politietolk in Nederland; ik assisteer bij het verhoren van Tsjechische en Slowaakse criminelen, die in Nederland gearresteerd worden." Binnen twee seconden had ik pas en rijbewijs terug en werd mij nog een aangenaam verblijf in Tsjechoslowakije toegewenst.

Tot slot nog een paar woorden over mijn vernielde auto. Op een ijskoude winterse morgen stapte ik vol goede moed mijn hotel in Bratislava uit en toog aan de slag om de ramen van mijn ondergesneeuwde auto sneeuwvrij te maken. Op de motorkap en de voorruit lag rode sneeuw. Ik had de vorige avond echter niemand geraakt, dus ik vond het vreemd. Enfin, ik kon niet verzinnen wat de oorzaak van de rode sneeuw was, dus ik heb mijn voorruit schoongekrabbd en ben in mijn besneeuwde auto naar Praag gereden. In Smíchov stapte ik uit om bij een hot-dogverkoper naar de weg te vragen en nadat ik had gehoord hoe ik moest rijden, liep ik terug naar mijn auto. Pas toen zag ik dat er drie gaten in mijn motorkap waren. Iemand had kennelijk een fles rode wijn over mijn auto leeggegoten en vervolgens met de hals een paar keer op de motorkap geslagen.

's Avonds ben ik teruggereden naar Bratislava en de volgende ochtend heb ik het voorval gemeld aan de hoteleigenaar. Die

zorgde ervoor dat er na mijn ontbijt twee agenten waren, die de schade constateerden en mij vroegen op welk bedrag ik de schade schatte. Ik zei hun dat de schade zeker zo'n 1500 gulden zou bedragen, omdat er waarschijnlijk een nieuwe kap in zou moeten. In dat geval moest er een politiefotograaf komen om de schade fotografisch vast te leggen zeiden de agenten. O.k. zei ik, laat die man dan maar komen. Tja, dat kon wel even duren, want dan moesten ze eerst naar het hoofdbureau bellen en die moesten dan een fotograaf sturen. Met andere woorden, dat kon wel uren duren. Ja, dat had ik goed begrepen. Daarop heb ik gevraagd tot welk schadebedrag de agenten het incident zelf mochten afhandelen. Tot 1000 kronen bleek. O.k. zei ik, ik heb me vergist, volgens mij bedraagt de schade minder dan 1000 kronen. Die gaten kunnen er door een handige automonteur vast wel in een half uurtje uitgedekt worden.

Opgelucht haalden de agenten (en ik) adem. Vlug zijn we naar het wijkbureau gereden, alwaar ik binnen tien minuten weer weg was, voorzien van een minuscuul bewijs van aangifte.

Drs. Rudolf Kooijman,
Slavist en beëdigd vertaler Russisch, Slowaaks en Tsjechisch
Hofpoldersingel 27, 2807 LW Gouda, tel 01820-19713, fax 01820-83448

Slowakije devalueert kroon 10%.

De Slowaakse kroon is met ingang van maandag 12 juli met 10,4% gedevalueerd. Dit is vrijdag officieel in de hoofdstad Bratislava bekendgemaakt.

Het ministerie van financiën laat in een verklaring weten dat de maatregel is uitgevoerd in overleg met het Internationale Monetair Fonds. Half juni tekenden IMF en de Slowaakse regering een overeenkomst over het economisch beleid.

Volgens de verklaring zal de devaluatie de beschikbaarheid van kredieten voor de Slowaakse bedrijven vergemakkelijken. Verder wordt erop gerekend dat de bedrijven succesvoller zullen zijn op de exportmarkt dankzij een verbeterde concurrentiepositie.

De regering in Bratislava heeft om redenen van prestige lange tijd geweigerd de Slowaakse kroon in waarde te verminderen. Direct nadat al in het begin van dit jaar de muntunie tussen Slowakije en Tsjechië was uiteengespat, is door economische deskundigen aangedrongen op devaluatie van de Slowaakse munt.

De OESO verwacht dat de economie van Slowakije dit jaar een krimp te zien zal geven van 5%, na een teruggang van 6% in 1992. De inflatie wordt geprojecteerd op 20%. Vooral met de werkgelegenheid gaat het slecht. Na de 10% werkloosheid van 1992, verwacht OESO voor dit jaar 17% en voor volgend jaar zelfs 20%.

(uit het Financieel Dagblad van 10/12 juli 1993)

BALNEA

Kuren in radon, een oplossing voor reuma- en bechterewpatiënten?

Tijdens de kuur van drie weken in Jáchimov vond ik een tijdschrift van de Deutsche Vereinigung Morbus Bechterew e.V. In dat blad stond een kort verslag van een onderzoek van de universiteiten van Innsbrück en Salzburg. Dit onderzoek had betrekking op kuren in de Heilstolle in Badgastein, waar evenals in Jáchimov het hoofdbestanddeel van de kuur radon is. In Jáchimov baden de kuurgasten in radonbaden; in Badgastein-Bickstein gaan de patiënten de Heilstollen in en liggen daar enige tijd in lucht die radon bevat; ook wordt daar water, dat radon bevat, gedronken.

Het kuren in radon -lucht of water- heeft bij bechterewpatiënten aantoonbaar resultaat. Maar geldt deze weldadige werking van het radon ook voor reumapatiënten?

Met deze vraag ben ik naar Dr. Kejzarova gegaan. Zij is röntgenologe en kuurarts verbonden aan het bad Jáchimov. Voor patiënten met bewegingsmoeilijkheden bestaan drie soorten behandelingen beweert zij, namelijk warmte, beweging en radon. Warmtebehandelingen zijn elektrotherapie, warme baden, modderbaden, modderpakkingen of zwavelbaden. Bewegingsbehandelingen zijn massages, individuele therapie, groepsgymnastiek, onderwatermassages of oefeningen in het bad. Deze behandelingen kan elk kuuroord verzorgen en deze versoepelen de spieren voor patiënten met bewegingsmoeilijkheden, verbeteren de werking van de zenuwen, verbeteren de doorbloeding enzovoort. Deze behandelingen verbeteren de conditie en verminderen gedeeltelijk de pijn. Echter deze behandelingen kunnen niet de ontstekingen tot stilstand brengen. Dit nu kan radon wel. Radon vertraagt door zijn radioactiviteit de infecties van reuma en bechterew of brengt ze tot stilstand en draagt daardoor bij aan een beter functioneren van de patiënt. Tijdens een badkuur van twintig dagen in Jáchimov staat de patiënt bloot aan een hoeveelheid radioactiviteit die gelijk staat aan 2% van de straling van een opname van een röntgenfoto.

Het radon werkt tevens pijnstillend, zelfs voor langere tijd. Niets werkt zo verlamdend op een mens als pijn. Het weghalen daarvan is een weldaad en schept nieuwe kansen voor verbetering van de conditie. Dit is nu wat in Jáchimov en in Badgastein gebeurt. Op mijn vraag of kuren in radon ook waardevol is voor reumapatiënten kan dus maar één antwoord gegeven worden: JA. Immers, radon pakt ontstekingen aan en dus is het ook van grote betekenis voor reumapatiënten. Deze radonbehandeling wordt natuurlijk aangevuld met warmte- en bewegingsbehandelingen.

Voor nadere informatie over het kuuroord Jáchimov kunt u contact opnemen met: B. Warnar, Azuriet 12, 3831 VW Leusden
tel. 033-94 21 83

EEN KORTE VAKANTIE IN PRAAG?

Diverse zeer aantrekkelijke mogelijkheden, alle met 100% privacy, alle centraal gelegen en/of goed te bereiken met het openbaar vervoer.

Voor inlichtingen en boekingen: J. van Unnik, Lage Duin 66,
2121 CH Bennebroek, tel. 02502 - 46412 (na 17.00 uur)

WAT HET OOG STREELT.

Het toneelgezelschap van het Stadstheater Jihlava speelt in september aanstaande in haar zusterstad Purmerend de komedie "Der Schönste Krieg". De voorstelling vindt plaats in Theater De Purmeryn. Het stuk wordt in het Duits gespeeld maar het publiek krijgt voor aanvang van de voorstelling een samenvatting in het Nederlands uitgereikt. De Mooiste Oorlog gaat over de strijd der seksen. De vrouwen verklaren de mannen de oorlog door hen het bed te weigeren; de mannen verzinnen daarop een list.

De opbrengst van de voorstelling gaat geheel naar de nieuwbouw voor het Stadstheater in Jihlava. Bij voldoende belangstelling kan er nog een matinee-voorstelling worden ingelast.

Der Schönste Krieg op zaterdag 11 september 1993 om 20.15 uur.

plaats:	entree: fl. 22,50
Theater De Purmeryn	met ITK/CJP/65+ pas fl. 20,-
Waagplein 1	kassa geopend en tel. reserveren
Purmerend	van: di. t/m za. 10.30 - 15.30 uur
	en vr. 19.00 - 21.00 uur.
	tel. 02990-32205 / fax 02990-20931

N.B. De Purmeryn is tot 9 aug. gesloten!

Tentoonstellingen

In het kader van AHOJ (zie Ledenbrief april 1993):

Fero Guldán:

Schilderijen en installaties: 30 juli tot 8 augustus.

M. Bartomova en A. Muller:

Poppen: 16 tot 22 augustus.

Marc De Clerq:

Fototentoonstelling de zwarte driehoek in Bohemen: 27 augustus tot 12 september.

Travellers Tchques:

Filmaffiches uit Tsjechië overzichtstentoonstelling: 11 tot 26 sept.

Tsjechische- en Slowaakse Kinder- en Jeugdfilms:

Totaal acht voorstellingen: 14 uur 5 en 19 september, 3, 17 en 31 oktober, 14, 28 november en 12 december.

assurantien

Reisverzekeringen - Pensioenadviezen - Gunstige spaarvormen
Hypotheken - Financieringen

Apeldoornselaan 72
2573 LN DEN HAAG
070-362 40 50

Ben van der Burg
Privé: 070 - 345 93 52

enootschap voor Tsjechische Muziek

aangesloten bij de Vereniging Vrienden Nederland-Tsjechoslowakije

De liederen van Atonín Dvořák.

De vocale muziek van Dvořák wordt nogal eens verweten dat de tekst zo weinig literair is. Hij zou weinig gevoel hebben gehad voor literaire kwaliteit, mede het gevolg van een matige schoolopleiding. Ook de dictie in zijn vocale werken laat te wensen over. Daarbij worden toch een aantal zaken over het hoofd gezien. Wat betreft de dictie van het Tsjechisch bestond in de vorige eeuw ook wetenschappelijk geen overstemming. Verder was de nieuwere Tsjechische literatuur nog volledig in opbouw. Het Tsjechisch onderwijs liet in het algemeen te wensen over, maar Dvořák was buitengewoon intelligent. Hij verkeerde in allerlei culturele en wetenschappelijke kringen en hij zou daar beslist niet geduld zijn als hij niet tenminste op gelijk niveau zou functioneren. Men bedenke maar eens dat hij op latere leeftijd nog op eigen kracht Engels heeft geleerd. Hij sprak dat niet alleen bevredigend, maar hij correspondeerde er ook in. Dat moge heden ten dage vrij normaal voorkomen, maar in die dagen was op het Europese continent en zeker in midden Europa nauwelijks iemand te vinden die Engels kende! Daarnaast valt op dat de teksten van Dvořák in het algemeen een tweetal doelen beogen: uitdrukking aan zijn eigen emoties en uitdrukking van de eigen landsaard. Alleen al daarom is het beslist niet aan te bevelen de teksten van zijn muziek in een andere taal uit te voeren dan waarin zij geschreven zijn (dat is niet altijd in het Tsjechisch). Een tweetal voorbeelden: de cantate 'De Amerikaanse Vlag' werd in het Engels geschreven (het werd onlangs nog in Rijsburg ten gehore gebracht); de liederen opus 82 werden in het Duits geschreven (uit waardering voor de schrijfster Malybrok).

Beperken wij ons tot de liederen voor een stem met pianobegeleiding. Meer dan tachtig heeft hij er geschreven. Maar wat horen wij er eigenlijk van? Zijn eerste bundel met de titel 'Cypressen' is, op een enkel lied na, nog niet eens in druk verschenen. Er zijn maar twee of drie bundels die enigszins bekend zijn: de Zigeunerliederen (opus 55); de Liefdesliederen (opus 83) en de Bijbelseliederden (opus 99).

Daarom was het voor mij een verrassing te zien dat de firma Wijnand van Hoof te Rotterdam het heeft aangedurfd om op zijn label 'Erasmus Producties' een aantal onbekende bundels uit te brengen: de Servische volksliederen (opus 6); de liederen in de volkstoon (opus 73); de liederen opus 82, met als bijzonderheden nog het 'Kinderlied' a capella voor twee stemmen en drie van de Russische duetten.

De Servische volksliederen werden door Simrock in een Duitse en Engelse vertaling gepubliceerd. Beide vertalingen zijn niet erg goed. Ook zoets draagt natuurlijk niet bij tot waardering van Dvořák's liederen! In 1916 werden de liederen door Simrock en Urbanek gezamenlijk uitgegeven, waarbij het tweede en derde lied van een Tsjechische tekst werden voorzien. Deze tekst was kennelijk weer een vertaling van de Duitse vertaling! In de Supraphon editie zijn de liederen weer 'gerestaureerd' met de oorspronkelijke tekst van de vertaler Kapper.

De vier liederen in de volkstoon sluiten hier perfect op aan. De teksten zijn Tsjechische en Slowaakse volksliederen die Dvořák in een verzamelband had gevonden. Het eerste lied (Goede nacht) wordt op de CD wel erg Lento uitgevoerd. Dat zal ook wel de reden zijn waarom het tweede couplet is weggelaten.

De liederen opus 82 zijn, zoals opgemerkt, geschreven uit waardering voor de schrijfster Malybrok. Op zijn best zijn de gedichten middelmatig te noemen, maar Dvořák was zeer geïnspireerd. Het eerste lied (Laat mij alleen) heeft kennelijk voor hem veel betekend. Hij gebruikte de melodie opnieuw in het langzame deel van zijn beroemd celloconcert opus 104 en ook nog eens in de coda van dit concert. Dat was toen hij kennis kreeg van de ziekte van zijn schoonzus en het kort daarop overlijden. De geschiedenis hiervan wordt in een van de hoofdstukken uit Josef Skvorečský's roman over Dvořák (ook in het Nederlands vertaald) geromantiseerd uit de doeken gedaan. Ook hier is het jammer dat alleen het eerste couplet wordt gezongen. Weinig bekend is dat Dvořák ook wel eens liederen bewerkte. Zo zijn er Ierse liederen, maar ook een zestiental Russische duetten.

Hoewel door (voor mij overigens geheel onbekende) Amerikanen uitgevoerd (en daarom wel eens met een duidelijk Amerikaans accent gezongen Tsjechisch) is de gehele produktie wel zeer bijzonder. Voor de prijs hoeft u de aankoop niet te laten (minder dan fl. 15,-!).

Bij een volgende gelegenheid hoop ik wat verder in te gaan op de liederen van Dvořák.

Jacques de Coo

MUZIKALE NOTEN.

- 5 aug. 20 uur Svatopluk gemengd Tsjechisch koor uit Uherske Hradiste concert in de kerk van Schilde-Bergen (België).
Info: 09-32-3-383 1220
- za. 7 aug. Folklore en muziek van het orkest Hradistan in het Bouckenborghpark in Antwerpen-Merksem in het kader van Ahoj (zie Ledenbrief april) info: 09-32-3-645 1040
- 17 sep. 21 uur E te Antwerpen (zie Ledenbrief april in het kader van Ahoj in Merksem-Antwerpen)
- 3 okt. 13.30 uur Moravenka in Hotel In de Groene Jager in Barchem
kaarten à f 15,- te bestellen 05734-1201 / 05730-53888

Restaurant Bechemen

Het enige Tsjechische
restaurant in Nederland

Vlees- en visspecialiteiten

Appelhaven 26
1621 BC Hoorn (N.H.)
Tel. 02290-47692

Een gesprek met uw Tsjechische vrienden of zakenrelaties voeren, een boek of een krant lezen of in een Tsjechisch kookboek of reisgids thuis raken?

Leer dan Tsjechisch!

Doeltreffende schriftelijke en privé-lessen in

Purmerend

door ervaren leraar met zeer uitgebreid eigen Nederlands lesmateriaal.

Tel. 02990-38238 (Purmerend)

Het maandelijks uitgeven van de ledenbrief kost een flinke duit. Door advertenties kunnen wij deze kosten drukken en u bereikt daarmee een gericht publiek in een oplage van + 800 exemplaren. Onderstaand onze tarieven:

1/16 pag.	f 15,=;	6 nrs	f 85,=;	12 nrs	f 165,=
1/8 "	f 20,=;	" "	f 115,=;	" "	f 225,=
1/4 "	f 30,=;	" "	f 170,=;	" "	f 325,=
1/2 "	f 50,=;	" "	f 270,=;	" "	f 500,=
hele pag.	f 85,=;	" "	f 440,=;	" "	f 850,=

Voor nadere inlichtingen: L.J. v.d. Burg, Nieuwendamlaan 274,
2547 JR Den Haag. Tel. 070-3258679.